

majetku pozemkovém ze dne 12. února 1920 a o zákoně náhradovém z 8. dubna 1920, který přímo označuje jako zakrytou konfiskaci části velkostatku. Kritisují se tu všechny uvedené zákony. Spravedlivé kritice podrobuje se i zákon o dávce z majetku a z přírůstku na majetku. Plně souhlasíme s autorem, že nebylo vůbec třeba žádného zákona záborového. Bylo by bývalo stačilo, aby vlastníci velkostatků byli zavázáni zaplatiti dávku z majetku a z přírůstku in natura, t. j. částí své půdy, a pozemková reforma byla by bývala provedena způsobem právně bezvadným a nevzbuzujícím v cizině výtky, že stát náš řeší agrární reformu metodami bolševickými.

Spisovatel upozorňuje dále, že rigorosní provádění zákonů reformy se týkajících není dobře možné, a proto bere do ochrany odchylnou praxi Pozemkového úřadu. Dospívá k závěru, že cesta k nápravě dá se zjednatí jen změnou zákonů na reformu se vztahujících. V dalších kapitolách opravuje různé omyly široké veřejnosti v příčině nazírání na pozemkovou reformu a líčí vady, nedostatky a nebezpečí vyplývající z jejího řešení. Tak upozorňuje na př., že zemědělská půda velkostatků nezaujímá u nás — jinak je tomu na Slovensku — tolik, jako se obvyčejně má za to. Dotýká se také otázky lesů a dospívá k závěru, že jich postátnění přinese republice mnohem více škody než prospěchu. Ukazuje dále na nebezpečí vznikající z rozšíření reformy na zemědělský průmysl, na zmenšení státních příjmů, jež reforma způsobí, na finanční ztráty hrozící státu, družstvům i jednotlivcům, hospodářcím na předlužené půdě, na pokles produkce a jiné nedostatky. Nezapomíná ani na důsledky reformy po stránce sociální (opatření osob zaměstnaných na velkostatech). Zdůrazňuje dále nebezpečí, jež reforma chystá umělecko-historickým památkám a archivům panským. Posuzuje reformu pozemkovou také se stanoviska národněpolitického a dospívá k závěru, že je nebezpečí, že i tu budou ztráty větší než zisky.

I když nemůžeme snad ve všem souhlasiti s vývody autorovými, neváháme pověděti, že ve mnohém má pisatel plnou pravdu. Úvahy jeho zasluhují bedlivé pozornosti rozhodujících činitelů.

Karel Kadlec.

Právo slovanské.

Mažuranić Vladimir, *Dodatci uz Prinose za hrvatski pravno-povjestni rječnik*. U Zagrebu 1923. (Vydání Jugoslav. Akademije znanosti i umjetnosti).

O velikém Mažuranićově glosáři k právním dějinám chorvatským jsme v tomto časopise opětovně referovali. V roce právě uplynulém vydal zasloužilý autor k dílu svému *Dodatky*. Obsahují nejen doplňky a opravy k hlavnímu dílu, nýbrž i pozoruhodnou předmluvu, v níž spisovatel nabádá čtenářstvo k tomu, aby hledělo jazykový poklad v glosáři jeho sebraný ještě rozmnožiti, a v níž mimo to obrací pozornost na styky starých Chorvatů se Saraceny v Andalusii. Předmětu tomu věnoval nejen značnou část předmluvy, nýbrž pojednal o něm

i v samých Dodatcích (srov. zejména heslo *Saracenus*). Na str. X. a násl. předmluvy pojednává vůbec — zcela stručně ovšem — o muslimských spisovatelích, kteří nám podali zprávy o stycích orientálů se Slovanů. Se zálibou zastavuje se zvláště u básníka Ibn Chabiba z Kordovy, od jehož prostudování se strany evropských orientalistů, zvláště slovanských, mnoho si slibuje. Poučné a velmi zajímavé jsou jmenovitě str. 42—51, kde se (ve čl. *Saracenus*) vypočítávají jednotliví slovanští vojenští a političtí činitelé na dvorech saracenských panovníků ve Španělsku, jako na př. Badr, Nadžda, Vádich a j. Autor zmiňuje se i o drobných státečcích slovanských na půdě španělské. — Ve článku Ohmučevíc vykládá se o pojmenování jižních Slovanů Ilyry.

Z technických termínů v Dodatcích uvedených jsou zajímavé zvláště tyto: *brč* (souvisí patrně se slovem *brak*, sňatek, manželství), *derum*, *derrum* (jež autor vykládá jako *nerezine*, vinogradina), *komostre*, *komveras* (mohlo by se srovnati s čes. konvrš), *lik* (srov. *lice*), *s a i a* (něm. *Sarsch*, vyskytuje se také ve stat. kotorském, 150) a j. K terminu *derum* měly bychom tyto poznámky. Slovo vyskytuje se opětovně v *Codexu Smičiklasově*, na př. ve sv. III., str. 338, ve sv. V., str. 346, ve sv. XIII., str. 21, str. 291. Píše se také *derus*. Objevuje se i ve stat. rabském IV. 16. *Inchiostri* a *Galzigna* vykládají, že jest to *maggese chiuso* (ohražený úhor). Ve stat. zaderském Ref. 55 stojí *derg*, ale je to patrně chyba tisku, místo *dero*.

S opravdovou radostí pozdravujeme ukončení veledůležitého díla Mažuranićova.

Karel Kadlec.

Právo civilní.

Sedláček Jaromír, *Pozemková reforma*. Pět civilistických úvah o záboru velkého majetku pozemkového a o tom, co se záborem souvisí. (Sbírka spisů právnických a národohospodářských, sv. XII.) Str. 294.

Autor poučuje čtenáře o své metodě v úvodě. Stojí na brněnsko-vídeňské normativní teorii. Tím je mnoho vysvětleno, co by se jinak zdálo podivné. Kdo by na této teorii nestál, vybudoval by studii podobného druhu na širším základě. Mohla by míti celkový název: »Právo státu na velký nemovitý majetek.« Zábor a soubor byly by jen jeho prostředky a mnohé ostatní jen jeho účinky. Když se pozemková reforma ještě neprováděla, byly tu jen některé její zákony. Mnohá věc byla nejasná. Dnes má však již jistou kolej, jistou praxi. Kdo by snad byl vyšel z nějaké širší právní základny, byl by zahrnul do svých úvah i postup prací pozemkového úřadu a přihlédl k judikatuře nejvyššího správního soudu. Než přes to, že autorovi normativní teorie mnoho bránila v právní konstrukci, podnikl přece ve svých studiích obdivuhodnou práci, aby dal vědeckou výplň institutům, které v našem právu jsou docela nové. V těžkých otázkách, které dal zákon luštití teorii i praxi, jaký je význam záboru, souboru a právní a hospodářské samostatnosti